

## BİTKİ ÇEŞİTLERİNİN TESCİL EDİLMESİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK

Yetki Kanunu

308

Yayımlandığı R.Gazete

19.09.1997-23115

### BİRİNCİ BÖLÜM

#### Amaç ve Kapsam

##### Madde 1- Bu Yönetmelik;

**a)** Bitkilerin çoğaltılmasında kullanılan yumru, kök, soğan, fide, fidan ve fidan üretim materyalleri yani çelik, aşı gözü, aşı kalemi, köklü klon, sürgün ucu meristemi gibi vegetatif aksam ile tohum çöğür gibi generatif aksamın, Kanuna göre yetiştirilip kontrol ve sertifikasyon işlemlerine tabi tutulabilmesi için, bitki çeşitlerinin tescil edilmesi veya üretim izni verilmesi ile ilgili esasları,

**b)** Birim alından alınacak verimi artırmaya, kaliteli ürün elde etmeye yönelik olarak üstün nitelikteki çeşitlerin Devlet tarafından belirlenmesi ve üreticilere tavsiye edilmesi ile ilgili esasları,

**c)** Bitki çeşitlerinin ıslahı ve/veya geliştirilmesi üzerinde çalışan özel sektör kuruluşlarının; bu faaliyetlerinin Kanun nezdinde geçerli kabul edilebilmesi için, özel sektör tarımsal araştırma kuruluşu olarak tesciline ilişkin hususlar ile ıslah ettiği çeşidin tescilini isteyen gerçek kişilerde aranan şartların belirtilmesi hususlarını,

kapsamaktadır.

#### Hukuki Dayanak

**Madde 2-** Bu Yönetmelik, 21.08.1963 tarih ve 308 sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkındaki Kanun' un 3976 sayılı Kanun' la değişik 6 ve 17 nci maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

#### Tanımlar

**Madde 3-** Bu Yönetmelikte geçen;

**Bakanlık** : Tarım ve Köyışleri Bakanlığını,

**Genel Müdürlük** : Bakanlık Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,

**TTSM** : Bakanlık Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon Merkezi Müdürlüğünü,

**İl Müdürlüğü** : Bakanlık İl Müdürlüklerini,

**Kanun** : 308 Sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun' u

**Tescil** : Yurt içinde veya yurt dışında ıslah edilmiş çeşitlerin farklı, yeknesak ve durulmuş olduğunun, biyolojik ve teknolojik özellikleri ile hastalık ve zararlılara dayanıklılığının, tarımsal değerinin bu Yönetmelik esasları dahilinde tespit edilerek bir kütüğe kaydedilmesini,

**Üretim İzni** : Uluslararası tohumluk ticaretinin kontrol ve sertifikasyon yönünden kurallarını düzenleyen ve buna ilişkin standartları veya bitki çeşitlerinin tesciline, çeşitlerin ve ıslahçı haklarının korunmasına ilişkin kuralları belirleyip yayımlayan, Ülkemizin de üye veya taraf olduğu ve Bakanlığın uygun gördüğü uluslararası organizasyonlara üye ülkelerden birisinde, bu organizasyonların yetki verdiği bir kuruluş tarafından, organizasyonun kurallarına göre tescil edilmiş bir çeşide; Ülkemizde yapılan deneme sonuçları değerlendirilerek, çeşidin ivedilikle üretime intikalini sağlamak üzere Tescil Komitesi tarafından sınırlı süreyle verilen izin,

**İslahçı** : Çeşit ıslahına ilişkin araştırma faaliyetinde bulunan kişi veya kuruluşu,

**Araştırmacı, Araştırma Kuruluşu** : Ziraat fakültelerini ve bitki çeşitlerinin ıslahına ve/veya geliştirilmesine ilişkin araştırma faaliyetlerinde bulunan; diğer fakülteleri, kamu veya özel sektör tarımsal araştırma kuruluşlarını,

**Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşu** : Bitki çeşitlerinin ıslahına ve/veya geliştirilmesine ilişkin araştırma faaliyetinde bulunduğu bu Yönetmelik uyarınca tespit edilen ve onaylanan özel sektör tarımsal araştırma kuruluşlarını,

**Üretici Kuruluş** : Bakanlıkça tohumluk üretimi konusunda görevlendirilen kamu kuruluşları ile tohumluk üretmek amacıyla kurulmuş olan, bu konuda gerekli alt yapısı bulunan, Sertifikalı Tohumluk Yetiştiricilerine İlişkin Yönetmelikte belirtilen şartları ve belgeyi haiz, ticaret siciline kayıtlı, fiilen sertifikalı tohumluk üreten özel sektör kuruluşlarını,

**Çeşit Geliştirme** : İslahı tamamlanmış ve saf hat olarak ortaya çıkmış, tescil edilmiş veya edilmemiş materyalin genetik özelliklerini değiştirmeden, çeşitli denemelerle tarımsal, teknolojik özelliklerini, hastalık ve zararlılara dayanıklılık durumunu belirlemeyi,

**Lokasyon** : Bitki yetiştirme açısından iklim, toprak ve diğere ekolojik faktörler yönünden kendine has özellikleri olan bölgeyi,

**Bitki** : Kültür bitkilerinin çoğaltılmasında kullanılan vegetatif ve generatif aksamı çoğaltma materyali olarak ticarete sunulan bitkileri,

**Çeşit** : Bir genotip veya genotiplerin birleşmesinden ortaya çıkan özelliklerle tanımlanan, sözü edilen özelliklerden en az biri ile diğer herhangi bir bitki grubundan ayrılan, değişmeksizin çoğaltılmaya uygunluğu bakımından bir bütün olan, botanik taksonomi içinde yer alan genetik yapıyı,

**Farklılık** : Çeşidin, müracaatın yapıldığı tarihte diğere çeşitlerden tescile esas özelliklerden en az birisi bakımından farklılık göstermesini,

**Yeknesaklık** : Çeşidin çoğaltımı esnasında, çoğaltma metoduna bağlı olarak, beklenen varyasyonun dışındaki diğer özellikler yönünden yeterince homojen olmasını,

**Durulmuşluk** : Çeşidin, tekrarlanan üretimlerden sonra veya özel bir üretim aşamasında, tüm özellikleri yönünden değişmeden kalmasını,

**Köy çeşidi** : İslah edilmemiş olmakla beraber, uzun yıllardan beri tanınmış, isim yapmış ve bir ilmi araştırmanın sonucu olarak araştırmacı tarafından orijin ve özelliklerinin tespit edilmiş olduğu Tescil Komitesince kabul ve tescil edilmiş çeşitleri,

ifade eder.

## İKİNCİ BÖLÜM

### Bitki Çeşitlerinin Tescili

*(13.08.2004 tarih ve 25552 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, 4. maddenin (b) bendinin (5) numaralı alt bendinin 2.paragrafının eklenmiş hali.)*

#### Bitki Çeşitlerinin Tescili İçin Esaslar

**Madde 4-** Bitki çeşitleri bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirtilen Tescil komitesi tarafından tescil edilir.

**a)** Bir çeşidin tescil edilmesi için;

**1)** Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen çeşitlerden olması, 7 nci maddesinde belirtilen deneme ve gözlemleri tamamlandıktan sonra çeşidin tescil talebiyle bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen kişi veya kuruluşlar tarafından Bakanlığa başvuruda bulunulmuş olması,

**2)** Bakanlığın, tescile esas deneme ve gözlemleri yapmak üzere TTSM' yi görevlendirmiş olması,

**3)** TTSM tarafından bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen deneme ve gözlemlerin yapılması, yeni bir çeşit olduğu belirlenen, morfolojik, biyolojik hastalık ve zararlılara dayanıklılık ve teknolojik özellikleri ile tarımsal değeri tespit edilen çeşidin Tescil Komitesinde görüşülmek üzere bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde belirtilen esaslar uyarınca Bakanlığa arz edilmesi,

**4)** Tescil Komitesinin Bakanlık tarafından toplantıya davet edilmesi ve çeşidin Komite tarafından incelenmesi gereklidir.

**b)** Tescil Komitesi, aşağıda belirtilen hususları esas alarak, Komiteye sunulan bir çeşidi tescil eder,

**1)** Tescil Komitesi, tescili istenen çeşitlerden, mevcutlardan farklı, yeknesak, durulmuş yani yeni olduğu, ekonomik değeri olan bir veya birkaç karakter itibarıyla tarımsal değeri ölçme denemesindeki standart çeşitlerle aynı seviyede olduğu veya üstünlük gösterdiği belirlenen çeşidi tescil eder. Değerlendirme verim, erkencilik hastalık ve zararlılara, depo ve nakliye dayanıklılık, fabrikasyona ve mekanizasyona elverişlilik, iç ve dış pazarlarda aranan kalite standartlarına uygunluk gibi hususlar test edilerek bunlar ekonomik değer olarak kabul edilir.

**2)** Köy çeşitlerinin tescili için; çeşidin anayurdunun yani asıl yetiştigi yerin, asıl yetiştigi yerdeki adının, aynı isimle birkaç yerde yetiştirilmekte ise o bölgelerin adları ile çeşidin tarımsal değerinin, bir araştırmacı tarafından tespit edilerek tescil talebiyle Bakanlığa müracaat edilmesi gerekir. Köy çeşitleri Bakanlık tarafından Tescil Komitesine sunulur. Tescil Komitesi, çeşidin bir köy çeşidi olduğuna kanaat getirdiği takdirde , çeşidi tescil eder.

**3)** Hibrit çeşitler bu Yönetmeliğin 7 nci ve 12 nci maddelerinde belirtilen denemeleri yapılarak ana ve baba hatlarının adı veya numarası belirtilerek tescil edilir.

**4)** Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendi kapsamında yer alan çeşitlerin ana ve baba hatları, TTSM tarafından farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk testleri yapılarak ayrı ayrı tescil edilirler.

**5)** Bitki çeşitleri belirli süreler için tescil edilir. Bu süre ağaç ve asmalarda 25 yıl diğer bitki türlerinde 20 yıldır ve takvim yılı sonu itibarıyla hesaplanır. Tescil süresi sona eren çeşitler için çeşidin ıslahçısı veya çeşit sahibi kuruluş tarafından veya bunların yetki verdiği kişi veya kuruluşlar tarafından sürenin bitiminden itibaren bir yıl içinde Bakanlığa başvurulması halinde tescil süresi, Tescil Komitesi tarafından, onar yıllık sürelerle uzatılabilir. Tescil süresinin sona ermesinden itibaren bir yıldan daha fazla süre geçmesi halinde yapılacak süre uzatılması taleplerinin kabul edilip edilmeyeceği konusundaki kararı tescil komitesi verir.

Tescil süresinin sona ermesi nedeniyle milli çeşit listesinden veya Resmi Gazete'de yayımlanan 308 sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanuna Tabi Tohumluk Çeşitleri Hakkında Tebliğden çıkarılan veya kütükten silinen çeşitlere ait herhangi bir sertifikalı kademedeki stok tohumlukların altı ay içinde Bakanlığa bildirilmesi halinde bu tohumluklar sertifikasyon sistemi dahilinde en fazla üç yıl üretimi ve ticareti yapılabilir.

### **Tescil İçin Başvuruda Bulunabilecek Kuruluşlar ve Kişiler**

**Madde 5-** Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen çeşitlerin tescili edilebilmesi için bu çeşitleri ıslah eden veya geliştiren bir araştırma kuruluşunun başvuruda bulunması gereklidir. İstisna olarak üretici kuruluşlar, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendinin 2 no' lu alt bendinde açıklanan denemeleri bir araştırma kuruluşuna yaptırmak, gerektiğinde çeşidin elit ve orijinal tohumluğunu, Tohumlukların Sertifikasyonuna İlişkin Yönetmelik esasları uyarınca sağlamak kaydıyla, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen çeşitlerin tescil edilmesi için başvuruda bulunabilirler. Bu Yönetmeliğin 21 inci maddesinde belirtilen nitelikleri haiz gerçek kişiler, sadece kendilerinin ıslah ettikleri çeşitlerin tescili için müracaat edebilirler.

## **Tescil İçin Başvurulabilecek Çeşitler**

**Madde 6-** Tescil için başvuruda bulunabilecek çeşitler;

- a)** Yurt içinde ıslah edilmiş ve geliştirilmiş bir çeşit veya bir köy çeşidi,
- b)** Yurt dışında ıslah edilmiş ancak yurt dışında tescil edilmemiş bir çeşit,
- c)** Yurt dışında ıslah edilip tescil edilmiş bir çeşit olabilir.

## **Tescil İçin Bakanlığa Başvurmadan Önce Araştırmacı tarafından**

### **Yapılması Gereken İşlemler**

**Madde 7-** Tescil isteği ile Bakanlığa başvurmadan önce., Ek-2' deki asgari süresi ve lokasyon adedi belirtilen denemeler, aşağıda sözü edilen esaslar dahilinde araştırmacı tarafından yapılır.

**a)** Çeşit, yurt içinde ıslah edilmiş ve geliştirilmiş veya yurt dışında ıslah edilmiş, tescil edilmemiş veya tescilli olmakla birlikte yurt dışında bu maddenin (b) bendinde belirtildiği şekilde tescil edilmemiş bir çeşit veya köy çeşidi ise;

**1)** Çeşide ait Çeşit Özellik Belgesinde başlıkları verilen karakterlerin deneme ve gözlemlerle çeşidi ıslah eden veya geliştiren tarafından tanımlanması gereklidir. Bu denemelerin esasları, TTSM ile müştereken tespit edilir. Denemelerin sonucunda Çeşit Özellik Belgesi çeşidi ıslah eden veya geliştiren tarafından düzenlenir. Köy çeşitleri için düzenlenen Çeşit Özellik Belgesinde çeşidin ıslah edildiği yer ve yılı yerine, çeşidin ana yurdu, asıl yetiştigi yer ve çeşidin ana yurdundaki mahalli adı yazılır.

**2)** Çeşitlerin tarımsal değerlerini belirlemek için çeşidi ıslah edene veya geliştiren tarafından gerekli denemeleri yapılır ve istatistiki olarak değerlendirilir. Teknolojik özelliklerin, hastalık ve zararlılara dayanıklılığın belirlenmesi ile ilgili deneme ve gözlemler ilgili kuruluşlara yaptırılır. Bu Yönetmeliğin 21 inci maddesinde sözü edilen gerçek kişiler, tarımsal değerleri ölçme denemelerini bir araştırma kuruluşuna, teknolojik özelliklerin, hastalık ve zararlılara dayanıklılığın belirlenmesi ile ilgili deneme ve gözlemleri de ilgili kuruluşlara yaptırır. Denemeler sonucunda ekonomik değeri olan bir veya birkaç karakter bakımından denemedeki standart çeşitlerle aynı seviyede veya üstün olduğu belirlenen çeşit tescile teklif edilebilir.

**b)** Çeşit, uluslararası tohumluk ticaretinin kontrol ve sertifikasyon yönünden kurallarını düzenleyen ve buna ilişkin standartları veya bitki çeşitlerinin tesciline, çeşitlerin ve ıslahçı haklarının korunmasına ilişkin kuralları belirleyip yayımlayan, Ülkemizin de üye veya taraf olduğu ve Bakanlığın uygun gördüğü uluslar arası organizasyona üye ülkelerden birisinde, bu organizasyonların yetki verdiği bir kuruluş tarafından, organizasyonunun kurallarına göre tescil edilmiş bir çeşit ise,

**1)** Çeşit müracaat tarihinden geriye doğru 15 yıldan daha eski tarihte tescil edilmiş ise çeşidin tescil edildiği ülkede çeşit listesinde veya üretim programında yer aldığına dair yetkili kuruluştan alınmış belgenin temini gerekir.

**2)** Bu çeşitlerin, yukarıda sözü edilen uluslar arası organizasyonların kabul ettiği sistemdeki metod ve normlara göre farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk deneme ve gözlemlerinin yurt dışında tescil eden kuruluş tarafından yapılmış olması gerekli ve yeterli olup, orijinal Çeşit Özellik Belgesi Bakanlıkça kabul edilir. Ancak bu özellik belgesine işlenmiş özelliklerine göre, çeşit ile ilgili olarak araştırmacının yurt içinde yaptığı tarımsal değerleri ölçme denemeleri sırasında tespit ettiği morfolojik farklılıklar kaydedilir.

**3)** Bu çeşitlerin tarımsal değerini belirlemek için araştırmacı tarafından gerekli denemeleri yapılır ve istatistiki olarak değerlendirilir. Araştırmacı, teknolojik özelliklerin, hastalık ve zararlılara dayanıklılığın belirlenmesi ile ilgili deneme ve gözlemleri de ilgili kuruluşlara yaptırır. Denemeler sonucunda ekonomik değeri olan bir veya birkaç karakter bakımından denemedeki standart çeşitlerle aynı seviyede veya üstün olduğu belirlenen çeşit tescile teklif edilebilir.

## **Çeşit Tescili İçin Başvuru Yöntemi**

*13.08.2004 tarih ve 25552 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, (b) bendinin (1) numaralı alt bendinin değiştirilmiş hali.*

**Madde 8-** Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre, çeşit tescili için başvuru yetkisini haiz kişi veya kuruluşlar, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinde belirtilen yöntemle uygun olarak tescile aday çeşidi belirledikten sonra, çeşidin tescilini talep ettiği bir dilekçe ve ekinde aşağıda belirtilen belgelerle, o bitkinin ekim tarihinden en az iki ay önce Bakanlığa başvurur.

**a.** Çeşit, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendi kapsamında bir çeşit ise;

**1)** Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendinin 2 nci alt bendinde belirtilen denemelerin istatistiki olarak değerlendirilmiş sonuç raporları, gözlemlere ait değerlendirilmiş raporlar,

**2)** Çeşit Özellik Belgesi,

**3)** Yabancı çeşitler için yabancı dildeki yazı ve belgelerin onaylı tercümeleri,

**4)** Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesinde belirtilen ücretin ödendiğine dair belge,

**5)** Başvuran gerçek kişi ise, bu Yönetmeliğin 21 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olduğunu gösteren belgeler.

**b)** Çeşit, bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendi kapsamında tescil edilmiş bir çeşit ise;

**1)** Çeşit koruma kapsamında olmayan bir çeşit ise, çeşidin ıslahçısı veya sahibinden alınmış yetki belgesi, (Ancak, yurtdışındaki partnerlerine ait çeşitleri getirenlerden bu belge istenmez.) yetki belgesinin sona ermesinden sonra aynı çeşit ile ilgili olarak ıslahçı veya çeşit sahibi tarafından başka kişi veya kuruluşlara noter huzurunda sözleşme ile yetki devri yapılabilir. Ancak söz konusu sözleşme ile ilgili herhangi bir hukuki işlem devam ediyorsa bunun sonuçlarına göre yetki devri işlemleri yapılır. Yetki belgesi sona ermeden yetki devri söz konusu ise sözleşmenin noter huzurunda iki firma arasındaki protokol çerçevesinde veya karşılıklı fesh edildiğinin belgelenmesinden sonra aynı çeşitle ilgili olarak ıslahçı veya çeşit sahibi tarafından başka kişi veya kuruluşlara noter huzurunda sözleşme ile yetki devri yapılabilir. Devre ilişkin sözleşme ile Bakanlığa başvurulması halinde tescil veya üretim izni kayıtlarında gerekli düzeltmeler yapılır. Yetkisi sona eren kişi veya kuruluşlar, Bakanlığa stok bildirimi yapmak kaydıyla, stoklarında bulundurdıkları tohumlukları yetkinin sona erme tarihinden itibaren üç yıl içinde sertifikalandırma veya pazarlama amacıyla kullanabilirler.

**2)** Çeşit uluslararası listede yayımlanmış bir çeşit ise, tescil eden yetkili kuruluştan alınmış Çeşit Özellik Belgesi çeşit uluslararası listede yayımlanmamış bir çeşit ise tescil eden yetkili kuruluştan alınmış çeşidin farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk deneme ve gözlemlerinin bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen uluslar arası organizasyonunun önerdiği metoda göre yapıldıktan sonra tescil edildiğini gösterir onaylı yazı ve tasdikli orijinal Çeşit Özellik Belgesi,

**3)** Ülkemizde yapılan tarımsal değerleri ölçme denemelerinin istatistiki olarak değerlendirilmiş sonuç raporları ve çeşidin teknolojik özelliklerine, hastalık ve zararlılara dayanıklılığın belirlenmesi ile ilgili deneme ve gözlemlere ait değerlendirilmiş raporlar,

**4)** Yabancı dildeki yazı ve belgelerin onaylı tercümeleri,

**5)** Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesinde belirtilen ücretinin ödendiğine dair belge.

## **Bakanlık Tarafından TTSM' nin Görevlendirilmesi**

**Madde 9-** Bir çeşidin tescili talebiyle Bakanlığa yapılan başvurunun, bu Yönetmeliğin 8 inci maddesine uygun olup olmadığı Genel Müdürlük tarafından incelenir. Uygun bulunduğu takdirde, tescile esas teknik hizmetlerin yerine getirilmesi için TTSM Bakanlık tarafından görevlendirilir.

Çeşidin tescil denemelerine alınmasının kabul edildiği çeşit sahibi kişi veya kuruluşa bildirilir.

### **Bakanlık Tarafından Görevlendirildikten Sonra, TTSM' nin Yürüteceği Teknik Hizmetler**

**Madde 10-** Tescil işinin her türlü teknik hizmetleri, tescil esas ve prensiplerine göre TTSM tarafından yapılır. Bu teknik hizmetler :

**a)** Çeşitlerin tesciline esas olan deneme ve gözlemlerin yapılması, sonuçlarının değerlendirilmesi, TTSM' nin gözetiminde, TTSM adına yapılacak denemeler için, program ve koordinasyonun yapılması ve gözetiminin gerçekleştirilmesi sonuç raporlarının hazırlanması, tescile aday olarak belirlenene çeşitlerin Tescil Komitesince incelenmesine esas olacak raporların hazırlanması ve Bakanlığa sunulması,

**b)** Yapılan deneme ve gözlemlerin işlenip değerlendirildiği gözlem formlarının, tescil edilen çeşitlerin kaydedildiği kütük defterlerinin ve dosyaların, özellik belgesi, şekil, fotoğraf, slayt ve benzeri dokümanla birlikte tutulması, çeşitle ilgili dosyaların, raporların, numunelerin, tescil edilen çeşitlerin muhafazası mümkün olan tohum bitki veya bitki parçalarının numunelerinin bir örnekte ve özellikleri bozulmayacak şekilde çeşit üretildiği müddetçe arşiv niteliğinde saklanması,

**c)** Tescil Komitesinin raportörlüğünün yapılması, Tescil komitesi Protokollerinin hazırlanması ve Bakanlığa sunulması, tescil edilen çeşitlerin, kütük defterine bir numara verilerek kaydedilmesi.

### **TTSM' nin Bakanlık Tarafından Görevlendirilmesinden Sonra Çeşidi Tescile Öneren Kişi veya Kuruluşun Yükümlülükleri**

**Madde 11-** Bakanlıkça tescil denemelerine alınması kabul edilen çeşitle ilgili olarak;

**a)** Kurulacak çeşit tescil denemelerinin lokasyonları ile denemelerde kullanılacak standart çeşitler, TTSM ile çeşit sahibi kişi veya araştırmacı tarafından birlikte tespit edilir.

**b)** TTSM' nin yapacağı denemeler için, tescile aday çeşit ile denemelerde standart olarak kullanılacak çeşitlerin tohumluklarından, TTSM' nin talep ettiği miktarda numuneyi çeşidi tescile öneren kişi veya kuruluş, TTSM' ye vermekle yükümlüdür.

### **Tescile Esas Denemelerin TTSM Tarafından Yapılması**

*13.08.2004 tarih ve 25552 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren, (a) bendine (5) numaralı alt bendin eklenmiş hali.*

**Madde 12-** Bir çeşidin tescil edilebilmesi için TTSM tarafından çeşit tescil denemelerine alınması esastır. Bakanlığın görevlendirmesinden sonra, Ek-3 de süresi ve lokasyon adedi belirtilen denemeler, aşağıda sözü edilen esaslar dahilinde TTSM tarafından yapılır.

**a)** Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendi kapsamındaki çeşitler ;

**1)** Çeşidin, Çeşit Özellik Belgesinde belirtilen özelliklerinin doğrulanmasına ve çeşidin yeni bir çeşit olup olmadığının belirlenmesine ilişkin farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk deneme ve gözlemleri, TTSM tarafından bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendinde belirtilen Uluslar arası Organizasyonun yayımladığı metot ve normlar esas alınarak yapılır ve değerlendirilir. Farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk özelliklerinden birinin bile mevcut olmadığı denemelerde tespit edildiği takdirde çeşit, TTSM tarafından değerlendirmeye alınmaz ve tescile teklif edilmez. Bakanlık ve çeşidi tescile öneren kişi veya kuruluş durumdan haberdar edilir. Meyve ve asma vegetatif olarak çoğaltılan bitkiler olduğu için, bunlarda ve anaçlarında durulmuşluk test edilmez.

**2)** Çeşidin tarımsal değerini belirlemek, hastalık ve zararlılara dayanıklılık durumu ile teknolojik özelliklerinin tespit etmek için gerekli deneme ve gözlemler bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin (a) bendinin 1 inci alt bendinde belirtilen denemelerle aynı zamanda yürütülür.

**3)** TTSM nin eleman, arazi, araç, gereç gibi, denemelerin kurulup bakılmasına ilişkin imkanları yetmediği ve Bakanlık uygun gördüğü takdirde, çeşidin tarımsal değerlerini belirleme

denemeleri TTSM' nin gözetiminde, TTSM adına bir Araştırma Kuruluşuna yaptırılabilir. Bu kuruluşlar Bakanlıkça görevlendirilir. Denemeler için gerekli numuneler TTSM tarafından hazırlanır, çeşit ismi ve sahibi saklı kalmak suretiyle bir kod numarası verilerek denemelerde kullanılır. Bu denemeler de TTSM tarafından değerlendirilir.

**4)** Çeşidin hastalık ve zararlılara dayanıklılık durumunun tespiti konu ile ilgili Bakanlık Araştırma Kuruluşları tarafından, teknolojik özelliklerinin tespiti de Bakanlık Araştırma Kuruluşları ve diğer kuruluşlar tarafından; TTSM ile bu kuruluşların arasında yapılacak protokollerde belirlenecek esaslara göre, çeşidin tarımsal değerini ölçme denemeleri sırasında yapılır ve değerlendirilir. Bu kuruluşlar, deneme ve gözlemleri yapmak üzere Bakanlık tarafından görevlendirilirler.

**5)** Meyve, asma ve çok yıllık odunsu yapıdaki süs bitkisi türlerinde araştırmacı kuruluşlar tarafından yapılan tescil öncesi çeşitlerin morfolojik özelliklerinin, tarımsal değerlerin belirlenmesine ilişkin denemeler deneme tekniğine uygun kurulmuş ise, bu Yönetmelik kapsamında TTSM tarafından yapılması öngörülen FYD testleri için deneme yeri olarak değerlendirilebilir.

**b)** Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendi kapsamındaki çeşitler ;

**1)** Çeşidine orijinal Çeşit Özellik Belgesinde belirtilen özelliklerinin yeniden belirlenmesine gerek yoktur. Bu nedenle çeşitler, farklılık, yeknesaklık ve durulmuşluk denemelerine tabi tutulmazlar. Ancak, çeşitle ilgili olarak yapılan tarımsal değerleri ölçme denemeleri sırasında, Çeşit Özellik Belgesine işlenmiş özelliklerine göre tespit edilen farklılıklar kaydedilir.

**2)** Çeşitlerin tarımsal değerlerini belirlemek için gerekli denemeler, TTSM tarafından bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin (a) bendinin 2 nci ve 3 üncü alt bentlerinde belirtilen esaslara göre yapılır ve istatistiki olarak değerlendirilir. Çeşidin hastalık ve zararlılara dayanıklılık durumu ile teknolojik özelliklerini tespit etmek için gerekli deneme ve gözlemler bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin (a) bendinin 4 üncü alt bendinde belirtildiği şekilde yapılır.

### **Tescile Esas Denemelerin Tamamlanmasından Sonra Değerlendirme Esasları ve Raporların Bakanlığa Gönderilmesi**

**Madde 13-** Bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde belirtilen denemelerin yapılıp tamamlanmasından sonra, TTSM; farklı, yeknesak ve durulmuş olduğunu tespit ettiği çeşitleri, 4 üncü madde hükümleri çerçevesinde değerlendirir ve çeşitlere ait ayrıntılı bir rapor hazırlayarak 15 Mart tarihine kadar Genel Müdürlüğe gönderir.

### **Tescil Komitesinin Bakanlıkça Toplantıya Davet Edilmesi ve Komite Üyelerinin Kuruluşlarca Tespit Edilmesi Esasları**

**Madde 14-** TTSM nin tescile aday çeşitlerle ilgili tüm dokümanları Genel Müdürlüğe göndermesinden sonra;

**a)** Bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirtilen Tescil Komitesi, Bakanlık tarafından, Kuruluşlar itibariyle ve bitki cinsleri esas alınarak teşkil edilir.

**b)** Bakanlık, teşkil ettiği Tescil Komitesini toplantıya davet eder ve TTSM nin gönderdiği, çeşitlerle ilgili bütün dokümanları davet yazısı ile birlikte kuruluşlara gönderir.

**c)** Çeşidin tescilini isteyen kişi veya kuruluş toplantıya davet edilir.

**d)** Kamu tarımsal araştırma kuruluşlarından en az birisinin bitki ıslahı yapan tarımsal araştırma kuruluşu olması şartıyla, toplantıya, zirai mücadele ve tarımsal teknoloji konularında çalışan araştırma kuruluşları davet edilebilir.

**e)** Tescil Komitelerine; Danışman üye davet edilebilir.

**f)** Tescil Komitesine davet edilen kuruluşlar, davet yazısını aldıktan sonra, tescili teklif edilen çeşidin cins ve türüne göre konuda uzman ve/veya en az 5 yıl hizmeti bulunan Ziraat Mühendisi ve Ziraat Yüksek Mühendisi ve tercihen çeşidi tanıyan kişiyi belirleyerek toplantıya

gönderir.

### **Tescil Komitesi, Çalışma Düzeni, Karar Alma ve Kararların Duyurulması**

**Madde 15-** Tescil Komitesi, aşağıda belirtilen kuruluşların konu ile ilgili temsilcilerinden oluşur.

| <b><u>Kuruluşun Adı</u></b>                                                                     | <b><u>Temsilci Sayısı (Asil Üye)</u></b> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| Bakanlık Merkez Teşkilatından;                                                                  |                                          |
| Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü                                                               | 1                                        |
| Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü                                                           | 1                                        |
| Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü                                                   | 1                                        |
| Ziraat Fakülteleri                                                                              | 2                                        |
| Kamu Tarımsal Araştırma Kuruluşları                                                             | 2                                        |
| TTSMM                                                                                           | 2                                        |
| Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği tarafından belirlenen özel tohumculuk kuruluşu temsilcisi | 2                                        |
| Türkiye Ziraat Odaları Birliğince seçilen çiftçi                                                | 1                                        |

**a)** Komite, asil üyelerin en az 10 unun mevcut olmasıyla toplanır.

**b)** Toplantıda sadece asil üyeler oy kullanabilir. Danışman olarak davet edilenler görüşmelere katılabilir ancak oy kullanamazlar.

**c)** Her toplantıda asil üyeler arasından bir Başkan seçilir. Toplantının raportörlüğü TTSMM tarafından yürütülür.

**d)** TTSMM toplantıda çeşitle ilgili raporları sözlü olarak takdim eder. Toplantıda, çeşidin tescilini isteyen kişi veya kuruluş da çeşitle ilgili açıklamalarda bulunabilir. Kararı, Komite verir.

**e)** Kararlar, bu Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde belirtilen esaslara göre ve asil üyelerin 2/3 çoğunluğu ile alınır. Toplantıda çeşitler ayrı ayrı oylanır. Çeşide, bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinde belirtilen esaslar dahilinde bir isim verilir ve çeşit bu isimle tescil edilir.

**f)** Tescil Komitesinde görüşülüp bazı eksiklikler nedeniyle tescili reddedilen bir çeşidin sahibi aynı oturumda karara itiraz ettiği takdirde itiraz dikkate alınabilir. Komite karara neden olan eksikliklerin giderilebileceği kanaatini taşıyorsa, eksikliklerin giderilmesi şartıyla çeşit, aynı üyelerden oluşturulan bir Tescil Komitesinde yeniden görüşülebilir. Bakanlık tarafından bu amaçla toplantıya davet edilen Kuruluşlar, çeşidin görüşüldüğü ilk toplantıya iştirak eden üyenin katılımını temin edemiyorsa yerine başka üye gönderebilir. Bu toplantı sonucunda alınan karar kesinlik kazanır.

**g)** Tescil Komitesi tarafından görüşülerek tescil edilmeyen çeşitler için farklı lokasyonlarda yapılan adaptasyon denemeleri sonucunda yeni özelliklerinin ortaya çıkması halinde tescil isteği ile Bakanlığa bir kez daha başvuru yapılabilir.

**h)** Toplantının her oturumu için bir protokol düzenlenir. Çeşidin tescil edildiğine veya edilmediğine dair alınan kararlar, nedenleri ile birlikte bu protokolde yer alır. Protokoller, oy hakkı sahipleri tarafından kabul veya red ettikleri veya çekimser kaldıkları belirtilerek imza edilir.

**i)** Protokoller TTSMM tarafından Bakanlığa gönderilir.

**j)** Bakanlık, protokolleri toplantıya üye gönderen kuruluşlara ve çeşidi tescile öneren kişi veya kuruluşa gönderir.

### **Tescil Edilen Çeşide Tescil Komitesi Tarafından İsim Verilmesi Esasları**

**Madde 16-** Tescil edilen çeşide; Tescil Komitesi tarafından, bir isim verilir. Çeşidin isimlendirilmesinde aşağıdaki hususlar esas alınır.

**a)** İslahçısının önerisi dikkate alınarak yerli çeşitlere verilecek isim;

**1)** Bir kelime veya kelimelerden oluşabilir. Kelime oluşturmayan harfler veya rakamlar bu isme eklenebilir.

**2)** Aldanmaya veya karışıklığa neden olmamalı, başka bir çeşidin ismi ile aynı veya karıştırılmaya müsait olmamalıdır.

**3)** Kanunlara aykırı, çirkin, uygunsuz veya saldırgan ifadeli olmamalı, içindeki harf veya harfler de böyle anlamlar için kullanılmış olmamalıdır.

**4)** Tescil tarihinde kanunlarla ve ilgili mevzuatla yasaklanmış bir isim veya kelime olmamalıdır.

**5)** Ülkemizde veya yabancı bir ülkede mevcut, aynı botanik türlere ait tescilli bir çeşidin ismi olmamalıdır. Çeşit tescil edilmemiş ve belli bir süre yetiştirilmemiş ise ve zorunluluk varsa böyle bir isim konabilir.

**6)** Çeşitlere; yazılı olarak izin alınmadan tescilin yapıldığı tarihte yaşayan bir şahsın adı, kendisi veya mirasçısının yazılı izni alınmadan, tescil tarihinden geriye 10 yıl içinde ölen bir kişinin adı verilemez.

**7)** Yazılı olarak izni alınmadan bir hükmi şahsiyet, organizasyon veya kurumun ismi verilemez.

**8)** Köy çeşitlerine, asıl yetiştigi yerdeki mahalli adı verilir.

**b)** Yabancı ülkede tescil edilmiş olan çeşitler, Ülkemizde tescil edildikleri takdirde, bunlara kendi orijinal isim ve numaraları verilir. Çeşit sahibinin talebi halinde, çeşidin orijinal isim ve numarasına 16 ncı maddenin (a) bendi hükümlerine uygun olarak yeni bir isim ilave edilebilir.

## **ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**

### **Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşlarının Tespiti ve Tescil ile İslah Ettiği Çeşidin Tescilini İsteyen Gerçek Kişilerde Aranacak Şartlar**

< .>

#### **Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşlarının Tespiti ve Tescili**

**Madde 17-** Kanun' a ilişkin Yönetmeliklerde Kamu Tarımsal Araştırma Kuruluşlarına tanınan bazı haklardan yararlandırılabilmesi için, çeşit ıslahına ve/veya geliştirilmesine ilişkin araştırmalar üzerinde çalıştığını beyan eden özel sektör kuruluşlarının Bakanlığımızca tarımsal araştırma kuruluşu olarak tescil edilmesi gerekir. Tespit ve tescil işlemleri aşağıda belirtilen yöntemlere göre yapılır.

**a)** Bitki çeşitlerinin ıslahına ve/veya geliştirilmesine ilişkin araştırma faaliyetinde bulunan Özel Sektör Kuruluşlarından tarımsal araştırma kuruluşu olarak tescil edilmek isteyenler bu istediklerini, çalışacakları bitki grubunu ve tescil edildikleri takdirde bu Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde belirtilen hususları yerine getireceklerini taahhüt ettiklerini belirten bir dilekçe ile Bakanlığa başvururlar. Başvuru dilekçesine, bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olduklarını gösteren tapu, kira mukavelesi, personel bordrosu gibi belgeleri eklerler.

**b)** Bakanlık, başvuruda bulunan kuruluşun, bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olup olmadığını mahallinde incelemek ve karar vermek üzere bu maddenin ( c ) bendinde üyeleri belirtilen İnceleme Komisyonunu kurar ve görevlendirir.

**c)**İnceleme Komisyonuna davet edilen kuruluşlar, davet yazısını aldıktan sonra, başvuran kuruluşun çalışma konusuna göre, konuda uzman ve en az 5 yıl hizmeti bulunan bir ziraat mühendisi veya ziraat yüksek mühendisinin komisyona iştirakini sağlar.

## **İnceleme Komisyonu**

| <b><u>Üyelerin Bağlı Bulunduğu Kuruluş</u></b>                                                                                               | <b><u>Üye Sayısı</u></b> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|
| Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü                                                                                                            | 1                        |
| İlgili Araştırma enstitüsünden bir üye olmak şartı ile<br>Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Merkez ve/veya<br>ilgili Araştırma Enstitüsü | 2                        |
| Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü                                                                                                | 1                        |
| Ziraat Fakültesi                                                                                                                             | 1                        |
| TTSMM                                                                                                                                        | 1                        |
| Kuruluşun bulunduğu İlın, Tarım İl Müdürlüğü                                                                                                 | 1                        |

**d)** Komisyon, üye tam sayısı ile çalışır.

**e)** Komisyon üyelerinin arasından bir başkan seçilir. Komisyonun raportörlüğü TTSMM den katılan üye tarafından yapılır.

**f)** Komisyon, mahallinde inceleme yapar ve kuruluşun bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olup olmadığını tespit eder.

**g)** İnceleme Komisyonu kararlarını oybirliği ile verir. Komisyonun kararı hakkında gerekçeli bir rapor düzenlenir. Raporu Başkan ve üyeler imzalar.

**h)** Komisyonda oybirliği sağlanamadığı takdirde, Raporda çoğunluğun görüşü ve azınlık görüşü gerekçeleri ile birlikte ayrı ayrı belirtilir. Rapor görüş sahipleri tarafından imzalanır ve Bakanlığa intikal ettirilir. Komisyonun tespit ettiği eksiklikler Bakanlık tarafından kuruluşa bildirilir. Kuruluş eksikliklerini tamamladıktan sonra aynı yöntemle tekrar müracaat edebilir.

**i)** İnceleme Komisyonunun kararı olumlu ise kararın Bakanlık tarafından onaylanması ve bu Yönetmeliğin ekinde örneği verilen belgenin verilmesi ile kuruluş, başvurusunda belirttiği bitki cinsine ait çeşitlerin ıslahı ve/veya geliştirilmesi üzerinde çalışan Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşu olarak Bakanlık tarafından tescil edilmiş olur.

**j)** Tarımsal Araştırma Kuruluşu olarak tescil edilen kuruluş, çalışma konusunun kapsamında bitki cinsleri itibariyle değişiklik yapmak isterse veya unvan değişikliği yapması veya diğer bir kuruluşla birleşmesi ve benzeri değişiklik durumlarında Bakanlığa belgeleri ile müracaat eder.

Bakanlık, kuruluşun gönderdiği belgeleri inceleme sonucunda veya gerekli gördüğünde bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinde belirtilen yöntemle kurulu tescil eder.

### **Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşunun Tesciline Esas Şartlar**

**Madde 18-** Bir kuruluşun Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşu olarak tescil edilebilmesi için, kuruluştaki bitki çeşitlerinin ıslahına ve/veya geliştirilmesine ilişkin araştırma faaliyetinde bulunduğu ve ayrıca, aşağıda belirtilen şartların mevcut olduğunun tespiti gerekir.

**a)** Ticaret sicil kaydı bulunmak,

**b)** Üzerinde çalıştığı bitki veya bitki gruplarının ıslah yöntemlerine uygun arazi varlığına veya seraya sahip olmak veya en az beş yıl süre ile kiralamış olmak,

**c)** Konu ile ilgili ve gerekli alet, ekipman, bina, depo, laboratuara sahip olmak,

**d)** Araştırmalarını, konunun gerektirdiği yeterli sayıda konu uzmanı araştırmacı teknik personel tarafından yürütmek. Bu teknik personelden en az ikisinin Ziraat Mühendisi veya Ziraat Yüksek Mühendisi olması ve bunlardan da en az birisinin, bitki çeşitlerinin ıslahı konusunda asgari 5 yıl çalışmış olması.

**e)** Ziraat yüksek mühendisi veya ziraat mühendisi olanların, Ziraat Mühendisi Odalarına

kayıtlı olmaları ve bunu Ziraat Mühendisleri Odasından alacakları belge ile belgelendirmeleri.

**Geçici Madde 1-** Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 3 ay içerisinde, durumlarını bu değişikliğe uygun hale getirmeyen belge sahiplerinin izin ve tescil belgeleri, Bakanlık tarafından iptal edilir.

### **Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşlarının Yapmayı Taahhüt Edeceği Hususlar**

**Madde 19-** Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşu olarak tescil edilen kuruluş, aşağıdaki hususları yerine getirmekle yükümlüdür.

- a)** Kanun ve bu Kanuna ilişkin Yönetmeliklere, Bakanlık Tebliğ ve Genelgelerine uymak,
- b)** Tarımsal Araştırma Kuruluşu olarak tesciline esas şartları korumak ve devam ettirmek, değişen şartları o yıl içerisinde Bakanlığa bildirmek,
- c)** Tescile sunacağı veya üretim izni talep edeceği çeşitlerle ilgili olarak kurmuş olduğu Ek-2'deki denemelerin planını ve yerini gerektiğinde Bakanlık tarafından görevlendirilecek kamu tarımsal araştırma kuruluşu veya TTSM tarafından görülmek üzere Bakanlığa bildirmek, çeşitle ilgili denemelerin usulüne uygun kurulmadığının rapor edildiği durumlarda çeşitlere ait denemeleri yeniden kurarak Bakanlığa tekrar bildirmek,
- d)** Bakanlık tarafından davet edilecekleri toplantılara katılmak,
- e)** Araştırmalarıyla ilgili yıllık çalışma raporlarını genel bilgiler içinde Bakanlığa sunmak.

### **Özel Sektör Tarımsal Araştırma Kuruluşu Olarak Tescil Edilen Kuruluşun Denetimi**

**Madde 20-** Özel Sektör Tarımsal Araştırma kuruluşu olarak tescil edilen kuruluşlar, bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen husus ve şartları ve 19 uncu maddesinde belirtilen taahhütlerin yerine getirilip getirilmediğini tespit etmek amacıyla bu Yönetmeliğin 17 nci maddesinde üyeleri belirtilen İnceleme Komisyonu Üyeleri arasından Bakanlık tarafından görevlendirilecek en az 3 üye marifetiyle Bakanlık adına denetlenir. Denetimler gerektiğinde ve periyodik dönemler halinde yapılır. Yıllık denetim programları Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü'nün görüşü alınarak Genel Müdürlük tarafından hazırlanır ve Bakan Onay'na sunulur. Yıllık Denetim Programının gerçekleştirilmesine ilişkin tedbirler ve gerekli iş ve işlemler Genel Müdürlüğün koordinatörlüğünde Genel Müdürlük ve Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. Denetim sonucunda bir rapor hazırlanır. Denetlenen kuruluşlar hakkında, inceleme komisyonunun hazırlığı bu rapor, eksikliklerin tamamlanabileceği kanaatini taşıyorsa, eksiklikler Bakanlık tarafından kuruluşu bildirilir. Kuruluş eksikliklerini tamamladıktan sonra denetimin tekrarlanması için müracaat eder. Bakanlıkça yeniden denetime tabi tutulan Kuruluş için Komisyonun hazırladığı ikinci rapor da, bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen husus ve şartlarla 19 uncu maddesinde belirtilen taahhütlerin yerine getirilmediğini gösteriyorsa rapor, Genel Müdürlükçe Bakanlık Denetim birimine intikal ettirilir. Bu birimin yaptığı incelemeye istinaden hazırladığı rapor gerektirdiği takdirde, bu Yönetmeliğin 3 üncü Bölümü uyarınca verilen tescil ve buna ilişkin yetkiler Bakanlık Onayı ile iptal edilir. Durum Kuruluşu bildirilir. Kuruluşun bu Yönetmeliğin 18 inci maddesinde belirtilen şartları haiz olmak ve 19 uncu maddesinde belirtilen hususlara uymak kaydıyla özel sektör tarımsal araştırma kuruluşu olarak tescil edilmek isteği ile yeniden Bakanlığa müracaat etme hakkı vardır.

### **İslah Ettiği Çeşitleri Tescile Sunacak Gerçek Kişilerde Aranacak Şartlar**

**Madde 21-** Çeşidini tescile sunacak gerçek kişilerde aranacak şartlar aşağıda belirtilmiştir.

- a)** Yurt içinde veya yurt dışında en az 4 yıllık eğitim veren Ziraat Fakültelerinden veya temel biyoloji veya bitki genetiği konusunda eğitim veren fakültelerin birinden mezun olmuş ve bitki çeşitlerinin ıslahı üzerinde çalışan kamu veya özel sektör tarımsal araştırma kuruluşlarından birisinde çeşit ıslahı konusunda en az 5 yıl çalışmış olmak,
- b)** Herhangi bir kamu veya özel sektör kuruluşunda halen çalışmıyor olmak,
- c)** Daha önce bu kuruluşlarda çalışmış ise, en az 5 yıl önce ayrılmış olmak.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### Bakanlık Tarafından Tavsiye Edilen Çeşitler

#### Çeşitlerin Bakanlık Tarafından Tavsiye Edilmesine İlişkin Esaslar

**Madde 22-**Bir çeşidin Bakanlık tarafından tavsiye edilebilmesi için;

- a)** Bu Yönetmelik uyarınca tescil edilmiş bir çeşit olması,
- b)** Tavsiye edilen çeşitler listesine alınmak isteği ile çeşidi tescile öneren araştırmacı tarafından Bakanlığa başvuruda bulunulması ve denemeler için gerekli ücretin yatırılmış olması,
- c)** TTSM nin denemeleri yapmak üzere Bakanlık tarafından görevlendirilmesi,
- d)** Çeşidin adaptasyon sınırlarının ve tarımsal değerlerinin belirlenmesi için çeşidin tescile esas denemelerine ilaveten, araştırmacı tarafından önerildiği bölgelerin her birinde, TTSM tarafından Ek-4' de belirtilen süre ve lokasyonda denenmesi, deneme sonuçlarının tescile esas denemelerle birlikte TTSM tarafından değerlendirilmesi, gerekir.
- e)** Çeşidin Tescil Komitesine sunulması ve sonraki işlemler, bu Yönetmeliğin II. Bölümünde belirtilen ilgili madde hükümlerine göre yapılır. Tescil Komitesi tarafından çeşidin tavsiye edilmesine karar verilebilmesi için; TTSM nin yaptığı denemelere dayanarak, ekonomik değeri olan, bir veya birkaç karakter bakımından mevcutlardan önemli ölçüde üstün olduğunun tespit edilmesi gereklidir. Kararda çeşidin adaptasyon sınırları da belirtilir.
- f)** Bakanlık tavsiye listesine girecek çeşitler için, bu konudaki değerlendirmeye esas asgari sınırlar, Bakanlıkça tespit ve tebliğ olunur.

## BEŞİNCİ BÖLÜM

### Üretim İzni

#### Bitki Çeşitlerine Üretim İzni Verilmesi İçin Esaslar

**Madde 23-** Bitki çeşitlerine üretim izni, bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirtilen Tescil Komitesi tarafından verilir.

Bir çeşide üretim izni verilebilmesi için;

- a)** Üretim izni almak talebiyle bir araştırma kuruluşu veya üretici kuruluş tarafından Bakanlığa başvurulmuş olması gerekir.
- b)** Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendi kapsamında bir çeşit olması, bu maddede belirtilen deneme ve gözlemlerinin tamamlanmış olması gereklidir.
- c)** Kamu tarımsal araştırma kuruluşları ile bu Yönetmeliğin 17 nci maddesi kapsamındaki Kuruluşlar çeşitle ilgili olarak 7 nci maddenin (b) bendinde belirtilen denemeleri kendileri yaparlar.
- d)** Bu Yönetmeliğin 17 nci maddesi kapsamı dışında kalan özel sektör kuruluşlarının çeşitle ilgili olarak 7 nci maddenin (b) bendinde denemeleri TTSM gözetiminde bir araştırma kuruluşuna yaptırmaları şarttır.
- e)** Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendi kapsamındaki çeşitler için 8 inci madde hükümlerine uygun olarak tescile müracaat edilmesi halinde, Tablo2 deki deneme süreleri dikkate alınarak bir defaya mahsus olmak üzere üretim izni verilir. Tescil deneme sonuçları olumsuz olan çeşitlerin üretim izinleri Bakanlıkça iptal edilir.

## **Üretim İzni İçin Başvuru Yöntemi**

**Madde 24-** Çeşidin üretim iznini talep eden kuruluş, bu talebini bir dilekçe ekinde bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (a) bendi kapsamındaki çeşitler için 8 inci maddenin (a) bendinde belirtilen belgelerle, 7 nci maddesinin (b) bendi kapsamındaki çeşitler için ise 8 inci maddenin (b) bendinde belirtilen belgelerle Bakanlığa başvurur.

## **Üretim İzni İçin Tescil Komitesinin Toplantıya Davet Edilmesi**

**Madde 25-** Bakanlık, bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirtilen Tescil Komitesini toplantıya davet eder. 23 üncü madde esaslarına uygun ve 24 üncü maddedeki belgeleri tamam olan çeşitlerle ilgili bütün dokümanı davet yazısı ile birlikte üyelere gönderir.

## **Tescil Komitesinin Çalışma Düzeni, Karar Alma ve Kararların Duyurulması**

**Madde 26-** Tescil Komitesinin çalışma düzeni, karar alma ve kararların duyurulmasında bu Yönetmeliğin 15 inci madde hükümleri uygulanır. Çeşit, üretim izni alma talebiyle başvuran kuruluş tarafından Komiteye takdim edilir.

## **Tescil komitesinin Karar Vermesinde Esaslar**

**Madde 27-** Tescil Komitesi çeşitleri görüşerek aşağıdaki esaslar dahilinde üretim izni verebilir.

**a)** Ekonomik değeri haiz olduğuna karar verilen tek yıllık bitki çeşitlerine 4 yıl, çok yıllık bitki çeşitlerine 5 yıl süre ile üretim izni verilir. Bu süreler takvim yılı sonu itibariyle hesaplanır.

**b)** Üretim izni verilen çeşidin isimlendirilmesi bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesinin (b) bendine göre yapılır.

**c)** Üretim izni almış bir çeşidin üretim izni süresi uzatılamaz veya ikinci kez verilemez.

**d)** Üretim izni alan bir çeşidin tescil edilmesi de isteniyorsa, bir çeşidin tescili için bu Yönetmelikte belirtilen yöntemle göre başvurulmuş ve tescil işlemlerinin üretim iznli olduğu dört yıl içinde tamamlanmış olması gerekir.

**e)** Üretim izni almış bir çeşidin izin süresi bittikten sonra tescil talebiyle Bakanlığa başvuruda bulunulabilir. Ancak, yapılacak tescili denemeleri süresince çeşidin üretim izninin uzatılması talep edilemez.

## **ALTINCI BÖLÜM**

### **Çeşitli Hükümler**

#### **Sadece İhraç Amacıyla Üretilen Çeşitler**

**Madde 28-** Yurt içinde üretilip tamamı ihraç edilmek üzere tohumluğu ithal edilecek çeşitlerin tescil edilmesine veya üretim izni verilmesine gerek yoktur.

#### **Çeşit Özellik Belgesi**

**Madde 29-** Çeşidin türüne has özelliklerinin tanımlanması için gerekli başlıkların, çeşidi tanımlayan ve orijinini belirleyen bilgilerin yer aldığı belgedir. Yurt içinde ıslah edilen çeşitler için kullanılacak belgenin başlıkları, uluslararası geçerli olan ve Bakanlıkça uygun görülen bir Çeşit Özellik Belgesi Formu esas alınarak, her cins veya tür için ayrı ayrı olmak üzere TTSM tarafından hazırlanır, Bakanlık Tebliğinde veya Genelgesinde örneği verilir.

#### **Ücret**

**Madde 30-** Bu Yönetmeliğin 12 nci ve 22 nci maddelerinde belirtilen denemeler ile 23 üncü maddesinde belirtilen üretim izni başvurusu ücrete tabidir. Ücret miktarları Bakanlık tarafından her yıl tespit edilerek ilgililere duyurulur. Ücretler TTSM'nin, Döner Sermaye hesabına yatırılır.

## **Madde Açıklamaları**

**Madde 31-** Bu Yönetmeliğin 15 inci maddesine göre tescil edilen ve 27 nci maddesine göre üretim izni verilen çeşitlerin TTSM tarafından belirtilen miktarlardaki standart numuneleri çeşit sahibi tarafından TTSM'ye verilir ve bu numuneler on yılda bir yenilenir. Bu çeşitler sertifikalandırılmaya esas olmak üzere her yıl Haziran ayında Resmî Gazete'de tebliğ olarak yayımlanır.

Yönetmeliğin 22 nci maddesine göre Bakanlık tarafından tavsiye edilen çeşitler tohumluk üreten, dağıtan, alan, satan, ithal ve ihraç eden kişi ve kuruluşları bilgilendirmek amacıyla ayrı bir liste halinde her yıl Haziran ayında Resmi Gazete'de tebliğ edilir.

Tescil süreleri sona eren çeşitler Bakanlık tarafından tebliğden çıkarılır.

## **Yürürlükten Kaldırılan Mevzuat**

**Madde 32-** Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle aynı konuda Yönetmelikle yapılmış düzenlemeler yürürlükten kalkar.

**Geçici Madde 1-** Bu Yönetmeliğin Resmi Gazete' de yayımlanmasından önce, özel sektör tarımsal araştırma kuruluşu olarak tescil edilen kuruluşların bu statüleri devam eder. Bu kuruluşlarda bu Yönetmeliğin 20 nci maddesine denetlemeye tabidirler.

**Geçici Madde 2-** 1993, 1994 ve 1995 takvim yıllarında üretim izni alan çeşitlerden üretim izni süresi içinde tescil denemelerine alınanların üretim izni, bu Yönetmeliğin 12 inci maddesinde yer alan Ek-3'deki deneme süreleri dikkate alınarak uzatılabilir.

**Geçici Madde 3-** 1996 ve 1997 takvim yıllarında üretim izni alan çeşitlerin üretim izni, sürelerinin bitiminde uzatılmaz. Bu çeşitlerin tescili istendiği takdirde, üretim izninin sona erdiği tarihe kadar olan süre içinde tescile esas işlemleri bitecek şekilde bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde yer alan Ek-3'deki deneme süreleri dikkate alınarak Bakanlığa müracaat hakkı saklıdır.

**Geçici Madde 4-** 31 Mayıs 1999 tarih ve 20534 sayılı Resmi Gazete' de Bakanlık tarafından kanun gereği yayımlanan Tebliğde yer alan çeşitlerden bugüne kadar tescile teklif edilmemiş olanlar için bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 1 yıl içinde tescile müracaat edildiği takdirde, çeşitler bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin (b) bendi kapsamı dışında olsalar dahi, üretim izinleri bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinde yer alan Ek-3'deki deneme süreleri dikkate alınarak uzatılabilir.

**Geçici Madde 5-** Bu Yönetmeliğin yayımlanmasından önce tescil denemelerine alınmış olup herhangi bir nedenle Tescil Komitesine sunulmayan üretim izinli çeşitler için, tescil edilmek üzere bu Yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren 2 yıl içinde bir defaya mahsus olmak üzere çeşit sahibi tarafından Bakanlığa müracaat edilebilir.

**Geçici Madde 6-** Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesinde tanımlanan Çeşit Özellik Belgeleri bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde ayrıca tebliğ olunur.

## **Yürürlük**

**Madde 33-** Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

## **Yürütme**

**Madde 34-** Bu Yönetmeliği Tarım ve Köyşleri Bakanı yürütür.

---

**Ek-1**

T.C.  
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI  
  
ÖZEL SEKTÖR  
TARIMSAL ARAŞTIRMA KURULUŞU  
TESCİL BELGESİ

Kuruluşun;  
Adı :  
Adresi :  
Faaliyet Gösterdiği Bitki Grubu :  
Tescil Tarihi :  
Tescil Numarası :

Yukarıda adı ve adresi belirtilen Kuruluşun; Bakanlığımıza başvurusu üzerine yapılan inceleme sonucunda, 3 sayılı Tohumlukların Tescil, Kontrol ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun' a ve Bitki Çeşitlerinin Tescil Edilmesine İlişkin Yönetmelikte belirtilen ilgili hükümlere uygunluğu Bakanlığımızca tespit edilmiş ve Kuruluş, Tarımsal Araştırma Kuruluşu tescil edilmiştir.

Bakan

**Ek-2**

**Tescil için Bakanlığa Başvurmadan Önce Araştıracının Yapacağı; Çeşitlerin**

**Morfolojik Özelliklerinin, Tarımsal Değerlerinin Belirlenmesine İlişkin Denemeler Hakkında Tablo**

*(13.08.2004 tarih ve 25552 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren değiştirilmiş hali)*

|                                                           | Çeşit                                                      | Denemelerin      |                   |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|------------------|-------------------|
|                                                           |                                                            | Asgari Süre(Yıl) | Asgari Loka Adedi |
| <b>Bu Yönetmeliğin 7/a maddesinde belirtilen çeşitler</b> | Açıkta sebze çeşitleri                                     | 1                | 2                 |
|                                                           | Örtü altı sebze çeşitleri*                                 | 1                | 2                 |
|                                                           | Tek yıllık tarla bitkileri çeşitleri                       | 1                | 2                 |
|                                                           | Çok yıllık tarla bitkileri çeşitleri                       | 2                | 2                 |
|                                                           | Meyve ve asma çeşitleri**                                  | 3                | 1                 |
|                                                           | Meyve ve asma anaç çeşitleri**                             | 3                | 1                 |
|                                                           | Çilek Çeşitleri                                            | 1                | 2                 |
|                                                           | Açıkta tek yıllık süs bitkileri çeşitleri                  | 1                | 2                 |
|                                                           | Açıkta çok yıllık süs bitkileri çeşitleri                  | 2                | 2                 |
|                                                           | Örtü altı tek yıllık ve çok yıllık süs bitkileri çeşitleri | 1                | 1                 |
| <b>Bu Yönetmeliğin 7/b maddesinde belirtilen çeşitler</b> | Açıkta sebze çeşitleri                                     | 1                | 2                 |
|                                                           | Örtü altı sebze çeşitleri*                                 | 1                | 2                 |
|                                                           | Tek yıllık tarla bitkileri çeşitleri                       | 1                | 2                 |
|                                                           | Çok yıllık tarla bitkileri çeşitleri                       | 2                | 2                 |
|                                                           | Meyve ve asma çeşitleri**                                  | 3                | 2                 |
|                                                           | Meyve ve asma anaç çeşitleri**                             | 3                | 2                 |
|                                                           | Çilek Çeşitleri                                            | 1                | 2                 |
|                                                           | Açıkta tek yıllık süs bitkileri çeşitleri                  | 1                | 2                 |
|                                                           | Açıkta çok yıllık süs bitkileri çeşitleri                  | 2                | 2                 |
|                                                           | Örtü altı tek yıllık ve çok yıllık süs bitkileri çeşitleri | 1                | 1                 |

\*Yetiştirme Sezonu

\*\*Ürün Yılı

**Ek-3**

TTSM Tarafından Yapılacak Çeşit Tescil Denemeleri Hakkındaki Tablo

*(13.08.2004 tarih ve 25552 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren değiştirilmiş hali)*

|                                                           | Çeşit                                                | Farklılık Yeknesaklık Durulmuşluk |                       | Tarımsal Değerleri |                |
|-----------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------|--------------------|----------------|
|                                                           |                                                      | Asgari Süre (Yıl)                 | Asgari Lokasyon Adedi | Asgari Süre (Yıl)  | Asgari Loka Ad |
| <b>Bu yönetmeliğin 7/a maddesinde belirtilen çeşitler</b> | Açıkta sebze çeşitleri                               | 2                                 | 2                     | -                  |                |
|                                                           | Örtü altı sebze çeşitleri *                          | 2                                 | 1                     | -                  |                |
|                                                           | Tek yıllık tarla bitkileri çeşitleri                 | 2                                 | 1                     | 2                  |                |
|                                                           | Çok yıllık tarla bitkileri çeşitleri                 | 2                                 | 2                     | 3                  |                |
|                                                           | Meyve ve asma çeşitleri **                           | 2                                 | 1                     | -                  |                |
|                                                           | Meyve ve asma anaç çeşitleri **                      | 2                                 | 1                     | -                  |                |
|                                                           | Çilek çeşitleri                                      | 1                                 | 2                     | -                  |                |
|                                                           | Açıkta tek yıllık süs bitkileri çeşitleri            | 2                                 | 1                     | -                  |                |
|                                                           | Açıkta çok yıllık süs bitkileri çeşitleri            | 2                                 | 2                     | -                  |                |
|                                                           | Örtü altı tek yıllık ve çok yıllık < .>süs bitkileri | 2                                 | 1                     | -                  |                |

|                                                           |                                                               |   |   |   |   |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---|---|---|---|
|                                                           | çeşitleri                                                     |   |   |   |   |
| <b>Bu Yönetmeliğin 7/b maddesinde belirtilen çeşitler</b> | Açıkta sebze çeşitleri                                        | - | - | 1 | 2 |
|                                                           | Örtü altı sebze çeşitleri *                                   | - | - | 1 | 2 |
|                                                           | Tek yıllık tarla bitkileri çeşitleri                          | - | - | 1 | 3 |
|                                                           | Çok yıllık tarla bitkileri çeşitleri                          | - | - | 2 | 3 |
|                                                           | Meyve ve asma çeşitleri **                                    | - | - | 3 | 2 |
|                                                           | Meyve ve asma anaç çeşitleri **                               | - | - | 3 | 2 |
|                                                           | Çilek çeşitleri                                               | - | - | 1 | 2 |
|                                                           | Açıkta tek yıllık süs bitkileri çeşitleri                     | - | - | 1 | 2 |
|                                                           | Açıkta çok yıllık süs bitkileri çeşitleri                     | - | - | 2 | 2 |
|                                                           | Örtü altı tek yıllık ve çok yıllık <.>süs bitkileri çeşitleri | - | - | 1 | 1 |

\* Yetiştirme sezonu

\*\* Ürün yılı

#### Ek-4

**Çeşitlerin Bakanlık Tarafından Tavsiye Edilmesine İlişkin Denemeler Hakkında Tablo**

| Çeşit                                                             |                                      | Denemelerin         |                   |
|-------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|---------------------|-------------------|
|                                                                   |                                      | Asgari süresi (Yıl) | Asgari lokasyon a |
| <b>Bu Yönetmeliğin 7/a ve 7/b maddesinde belirtilen çeşitler.</b> | Açıkta sebze çeşitleri               | 1                   | 4                 |
|                                                                   | Örtü altı sebze çeşitleri *          | 1                   | 3                 |
|                                                                   | Tek yıllık tarla bitkileri çeşitleri | 1                   | 8                 |
|                                                                   | Çok yıllık tarla bitkileri çeşitleri | 2                   | 4                 |
|                                                                   | Meyve ve asma çeşitleri **           | 3                   | 4                 |
|                                                                   | Meyve ve asma anaç çeşitleri **      | 3                   | 4                 |
|                                                                   | Çilek çeşitleri                      | 1                   | 4                 |
|                                                                   | Tek yıllık süs bitkileri çeşitleri   | 1                   | 2                 |
|                                                                   | Çok yıllık süs bitkileri çeşitleri   | 2                   | 4                 |

\*Yetiştirme sezonu

\*\* Üretim yılı

**Resmi Gazete Tarihi:**11.11.2004-25640

#### **Bitki Çeşitlerinin Tescil Edilmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

**MADDE 1** — 19/9/1997 tarihli ve 23115 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Bitki Çeşitlerinin Tescil Edilmesine İlişkin Yönetmeliğin 22 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

#### **"Çeşitlerin Tavsiye Edilmesine ve Çeşit Tavsiye Komitesinin Kurulmasına İlişkin Esaslar**

**Madde 22** — Bir çeşidin Bakanlık tarafından tavsiye edilebilmesi için;

a) Çeşidin tavsiye listesi denemelerine alınması için tescil edilmiş olması şartı aranır. Çeşit tavsiye listesi başvuruları tescil denemeleri aşamasında veya çeşit tescil edildikten sonra yapılabilir. Başvuruların en geç ekim tarihinden iki ay önce Genel Müdürlüğe yapılması,

b) Çeşit tavsiye listesine alınması isteği ile çeşit sahibi veya bunların yetki verdiği kişi veya kuruluşlar tarafından Bakanlığa başvuruda bulunulması ve denemeler için gerekli ücretin yatırılmış olması,

c) TTSM'nin denemeleri yapmak üzere Bakanlık tarafından görevlendirilmesi ve TTSM'nin eleman, araç, gereç gibi tavsiye listesi denemelerinin kurulup bakılmasına ilişkin işlemleri yürütmekte imkanlarının yetmediği durumlarda bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin 3 ve 4 nolu alt bentlerince işlem yapılması,

d) Çeşidin adaptasyon sınırlarının ve tarımsal değerlerinin belirlenmesi için çeşidin tescile esas denemelerine ilaveten, çeşit sahibi veya bunların yetki verdiği kişi veya kuruluşlar tarafından önerildiği bölgelerin her birinde, TTSM veya TTSM'nin işbirliği yaptığı kuruluşlar tarafından Tablo-3'de belirtilen süre ve lokasyonda denenmesi, deneme sonuçlarının tescile esas denemelerle birlikte TTSM tarafından değerlendirilmesi,

e) TTSM tarafından hazırlanan deneme sonuçlarını içeren teknik dosyanın 15 Şubat tarihine kadar Genel Müdürlüğe gönderilmesi,

gerekir.

Çeşit Tavsiye Komitesinin Bakanlıkça toplantıya davet edilmesi ve Komite üyelerinin kuruluşlarca tespit edilmesi esasları;

a) Bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen Çeşit Tavsiye Komitesi, Bakanlık tarafından kuruluşlar itibarıyla ve bitki türleri esas alınarak tespit edilir.

b) Bakanlık teşkil ettiği Çeşit Tavsiye Komitesini toplantıya davet eder ve TTSM'nin gönderdiği çeşitlerle ilgili bütün dokümanları davet yazısıyla birlikte kuruluşlara gönderir.

c) Çeşidin tavsiye listesine alınmasını isteyen kişi veya kuruluş toplantıya davet edilir.

d) Çeşit Tavsiye Komitesine danışman üye davet edilebilir.

e) Çeşit Tavsiye Komitesine davet edilen kuruluşlar, davet yazısını aldıktan sonra tavsiye için teklif edilen çeşidin türüne göre konuda uzman ziraat mühendisi veya ziraat yüksek mühendisi ve tercihen çeşidi tanıyan kişiyi toplantıya gönderir.

f) Çeşit Tavsiye Komitesi aşağıda belirtilen kuruluşların konu ile ilgili temsilcilerinden oluşur;

| <b><u>Kuruluşun Adı</u></b>                   | <b><u>Üye Sayısı</u></b> |
|-----------------------------------------------|--------------------------|
| Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü             | 1                        |
| Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü         | 1                        |
| Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü | 1                        |
| Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü             | 1                        |
| Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü       | 1                        |
| Ziraat Fakültesi                              | 1                        |
| Kamu Tarımsal Araştırma Kuruluşları           | 2                        |
| TTSM                                          | 2                        |
| Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü  | 1                        |
| Tarım İl Müdürlüğü                            | 2                        |
| Kalite Laboratuvarı                           | 1                        |
| Türkiye Tohumculuk Endüstrisi Derneği         | 2                        |
| Ziraat Odası                                  | 2                        |
| İlgili Birlik veya Kooperatif                 | 2                        |
| Ürün ile İlgili Sanayi Sektörü                | 2                        |
| Ticaret Borsası                               | 2                        |

Çeşit Tavsiye Komitesi çalışma düzeni, karar alma ve kararların duyurulması esasları;

a) Komite, üyelerin en az 18'inin mevcut olması durumunda toplanır.

b) Danışman olarak davet edilenler görüşmelere katılabilir ancak oy kullanamazlar.

c) Her toplantıda üyeler arasından bir başkan seçilir. Toplantının raportörlüğü TTSM tarafından yürütülür. TTSM toplantıda çeşitle ilgili raporları sözlü olarak takdim eder. Toplantıda çeşidin tavsiyesi talebinde bulunan kişi veya kuruluş çeşitle ilgili açıklamalarda bulunabilir. Kararı Çeşit Tavsiye Komitesi verir.

d) Çeşidin Çeşit Tavsiye Komitesi tarafından tavsiye edilmesine karar verilebilmesi için, TTSM'nin yaptığı çeşit tavsiye deneme sonuçlarına dayanarak, ekonomik değeri olan bir veya birkaç karakter bakımından mevcutlardan önemli ölçüde üstün olduğunun tespit edilmesi gereklidir. Kararda çeşidin adaptasyon sınırları da belirtilir.

e) Kararlar katılımcı üyelerin 2/3 çoğunluğu ile alınır. Toplantıda çeşitler ayrı ayrı oylanır.

f) Çeşit Tavsiye Komitesi görüşülüp bazı eksiklikler nedeniyle tavsiye listesine alınması, reddedilen bir çeşidin sahibi aynı oturumda karara itiraz ettiği takdirde itiraz dikkate alınabilir. Komite, kararın itirazına neden olan eksikliklerin giderilebileceği kanaatini taşıyorsa, eksikliklerin giderilmesi şartıyla bir diğer toplantıda yeniden görüşülebilir. Bu toplantı sonucunda alınan karar kesinlik kazanır.

Çeşit Tavsiye Komitesi tarafından tavsiye edilmesi reddedilen bir çeşit için en geç iki yıl içinde aynı bölgede yeniden denemelere alınması talebi en çok bir kez yapılabilir. Herhangi bir bölge için tavsiye listesine giren çeşidin sonraki yıllarda bir diğer bölge veya Türkiye geneli tavsiye listesi denemelerine alınması ile ilgili başvuru yapılabilir.

g) Toplantının her oturumu için bir protokol düzenlenir, çeşidin tavsiye listesine alınıp alınmadığına dair alınan kararlar nedenleriyle birlikte bu protokolde yer alır. Protokoller oy hakkı sahipleri tarafından kabul veya reddettikleri ya da çekimser kaldıkları belirtilerek imza edilir.

h) Protokoller TTSM tarafından Bakanlığa gönderilir.

i) Bakanlık protokolleri toplantıya üye gönderen kuruluşlara ve çeşidin tavsiye listesine alınmasını talep eden kişi veya kuruluşa gönderir.

Bitki Türlerinin Tavsiye Listesinde Kalış Süresi:

a) Tek Yıllık Tarla Bitkileri ve Yeşil Alan Çim Bitkileri için 10 yıl,

b) Çok Yıllık Tarla Bitkileri ve Yeşil Alan Çim Bitkileri için 12 yıldır.

Çeşit Tavsiye Sürelerinin Sona Erdirilmesi:

a) Bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen süreler sona erdiğinde tavsiye süresi sona eren çeşitler için çeşidin ıslahçısı veya çeşit sahibi kuruluş veya bunların yetki verdiği kişi veya kuruluş tarafından sürenin bitiminden itibaren 1 yıl içinde Bakanlığa başvurması halinde çeşit tavsiye listesi denemelerine alınır. Çeşidin yeniden tavsiye listesine alınması esasları ilk başvuru esasları ile aynıdır.

b) Genel Müdürlük; çeşidin genetik safiyetini, hastalık ve zararlılar, kalite değerleri veya önerilen bölgeye herhangi bir sebeple uyumsuzluk sonucu kendisine gelen ihbarlar ya da çeşit sahibi kuruluşun talebi ile herhangi bir çeşidin tavsiye listesinden süresinden önce çıkarılması hususunu komitede gündeme getirebilir. Genel Müdürlük, herhangi bir çeşidin tavsiye listesinden çıkarılması önerisini komitede gündeme getirmeye karar vermişse toplantıya katılımını sağlamak üzere en az 30 gün önce çeşit sahibi kuruluşa bilgi verir.

Bakanlık tavsiye listesine girecek çeşitler için, bu konudaki değerlendirmeye esas asgari sınırlar, Bakanlıkça tespit ve tebliğ olunur."

**Geçici Madde 1 —** Bu Yönetmeliğin 22 nci maddesi kapsamında değerlendirilmek ve bir defaya mahsus olmak üzere tescil edilmiş çeşitlerden bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden en çok 5 yıl öncesine kadar üniversite, kamu ve özel sektör tarımsal araştırma kuruluşlarınca tablo-3'de belirtilen süre ve lokasyonlarda yapılan deneme tekniğine uygun bölge çeşit uyum denemesi

sonuçları, çeşit sahibi kuruluşlarca önerilen bölgede tavsiye listesine alınması talebi ile bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden en geç 6 ay içerisinde Bakanlığa başvurulabilir.

Çeşitlere ait bölge çeşit verim sonuçları, istatistiki analizler, en az 2 yıllık kalite, hastalık ve zararlılar ile ilgili deneme sonuçları, tavsiye edilmesi talep edilen bölgeler gibi hususları içeren ayrıntılı bir dosya ile başvuru yapılır. Çeşit Tavsiye Komitesi çeşit sahibi kuruluşlar çeşitleri ve tavsiye ettikleri bölgeler hakkında teknik raporu sunar. Başvuruya ait toplantı ve karar esasları bu Yönetmeliğin 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi ile ikinci ve üçüncü fıkralarına göre alınır.

Bu geçici madde kapsamında tavsiye listesine alınan bitki çeşitlerinin tavsiye listesinde kalma süresi tek yıllık tarla bitkileri ve yeşil alan çim bitkilerinde 5 yıl, çok yıllık tarla bitkileri ve yeşil alan çim bitkilerinde ise 6 yıldır.

#### **Yürürlük**

**MADDE 2** — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

#### **Yürütme**

**MADDE 3** — Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

### **Çeşitlerin Bakanlık Tarafından Tavsiye Edilmesine İlişkin Denemeler Hakkında Tablo**

**Tablo 3**

| <.>Çeşit                                              | <.>Bölge       |                    | <.>Türkiye Ge  |                    |
|-------------------------------------------------------|----------------|--------------------|----------------|--------------------|
|                                                       | Asgari Süre<.> | Asgari Lokasyon<.> | Asgari Süre<.> | Asgari Lokasyon<.> |
|                                                       | (Yıl)          | (Adet)             | (Yıl)          | (Adet)             |
| Tek Yıllık Tarla Bitkileri veYeşil Alan Çim Bitkileri | 1              | 8                  | 1              | 2                  |
| Çok Yıllık Tarla Bitkileri veYeşil Alan Çim Bitkileri | 2              | 6                  | 2              | 1                  |